

# MONITOROWANIE PRACY SZKÓŁ

Przemysław Wantuch

*„Doskonalenie strategii zarządzania oświatą na poziomie regionalnym i lokalnym”*  
Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



# Przedmiot badań:

- wykorzystanie przez szkołę godzin wynikających z ramowych planów nauczania,
- wykorzystywanie przez szkoły dodatkowych godzin przyznawanych przez jst,
- tworzenie własnych standardów zatrudnienia obsługi/administracji w szkołach,
- reakcje jst na wprowadzenie dodatkowych godzin do realizacji przez nauczycieli,
- wpływ opinii lokalnych społeczności na lokalną politykę oświatową,
- ocena efektywności i przydatności doskonalenia/dokształcania nauczycieli oraz wpływu samorządu na to doskonalenie.



# Metodologia badań

1. Analiza dokumentów – uchwał, zarządzeń itp.

2. Badania ankietowe (78 respondentów):

- szkoły ponadgimnazjalne
- gimnazja
- szkoły podstawowe
- urzędy w jst

3. Badania pogłębione (41 respondentów):

- wybrani dyrektorzy szkół
- pracownicy jst zarządzający sprawami oświaty



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



# Arkusze organizacyjne:

- **narzędzia kontrolne** (8 z 15 jst korzysta z elektronicznych arkuszy; ale 73% dyrektorów szkół),
- **obszary kontroli arkusza** (12 na 15 jst kontroluje wszystkie lata kształcenia w szkolnych planach nauczania pod kątem zgodności z rozporządzeniem; odpowiedzi dyr. szkół potwierdzają tę prawidłowość),
- **monitorowanie zatwierdzonych godzin** (11 na 15 jst nie monitoruje, z czego 7/8 w Wielkopolsce a 4/7 na Dolnym Śląsku; twierdzi tak też odpowiednio 50% oraz 4% ankietowanych dyrektorów szkół),
- dyrektorzy szkół **wskazują jako monitorowanie** wizyty w szkołach, obserwacje kół zainteresowań, kontrolę finansową, sprawozdania składane do jst.



# Zajęcia pozalekcyjne

- Połowa (8 na 15) jst deklaruje wspieranie szkół dodatkowymi środkami na zajęcia pozalekcyjne.
- Wśród dyrektorów szkół twierdzi tak prawie 40% (z czego większy odsetek w woj dolnośląskim).
- Kontrolę zajęć pozalekcyjnych deklaruje połowa badanych jst i dyrektorów szkół.
- Połowa respondentów wskazuje na istnienie procedury przyznawania takich środków.
- 2/3 respondentów wskazało dyrektora szkoły jako osobę decydującą o przeznaczeniu dodatkowych środków.



# Monitorowanie pracy szkół

- Dwie jst (na 15 badanych) deklarują monitorowanie zajęć zatwierdzonych w arkuszu organizacyjnym. Ale aż 73% dyrektorów szkół twierdzi, iż jst to czyni !
- Kontrole dzienników różnych zajęć, kart nadgodzin, kontrole finansowe, sprawozdania i ankiety przedkładane do jst dyrektorzy szkół uznają za przejawy monitorowania.
- 12 na 15 jst podało, że nie monitoruje realizacji dodatkowych godzin z art 42 KN, natomiast około 40% dyrektorów twierdzi, iż takiego monitoringu nie ma.



# Reakcja jst po wprowadzeniu dodatkowych godzin do realizacji przez nauczycieli – godzin z art 42 KN

Połowa jst **nie zmniejszyła** wsparcia na dodatkowe zajęcia pozalekcyjne. Najczęstsze uzasadnienia kontynuowania wsparcia to:

- konieczność/możliwość uzyskania dofinansowania z zewnętrznych źródeł (wkład własny),
- słabe wyniki nauczania szkół,
- docenianie dotychczasowych działań szkoły.



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



# Informacje o szkole od społeczności lokalnej

- Połowa jst (podobnie jest w obu województwach) deklaruje, że zbiera informacje o pracy szkoły w środowisku.

W woj. wielkopolskim potwierdza to 50% dyrektorów, w  
dolnośląskim twierdzi tak 75%.

- Najczęstszymi sposobami zbierania informacji, wymienianymi przez respondentów są:
  - spotkania osobiste,
  - sprawozdania,
  - wywiady, badania opinii.



# Standardy zatrudnienia

- Trzy jst deklarują wprowadzenie standardów zatrudnienia pracowników niepedagogicznych w ramach istniejących „bonów oświatowych”.
- Połowa dyrektorów szkół na Dolnym Śląsku potwierdziła istnienie takich standardów, nie uczynił tego żaden dyrektor w badanych szkołach w Wielkopolsce.
- Przedstawiciele jst oraz dyrektorzy szkół widzą zwiększające się trudności w utrzymaniu standardów (demografia).



# Doskonalenie zawodowe nauczycieli

Główne sposoby finansowania:

- środki dzielone na poziomie jst,
- środki dzielone na poziomie szkoły,
- kontraktowanie doskonalenia zawodowego w odpowiednich centrach doskonalenia.



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY



# Monitorowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli

- 13 na 15 jst deklaruje monitorowanie doskonalenia zawodowego nauczycieli. Potwierdzają to dyrektorzy szkół – tak twierdzi 84 % z nich.
- Podział proporcjonalny środków pomiędzy szkoły deklaruje większość jst w Wielkopolsce (6/8); na Dolnym Śląsku najczęściej występuje podział ze względu na potrzeby lub podział arbitralny decyzją władz.
- Opinie dyrektorów szkół w obu województwach potwierdzają deklaracje składane przez jst co do sposobu podziału środków.



# Opinie o istniejącym systemie podziału środków na doskonalenie zawodowe nauczycieli

- 3 przedstawiciele jst uznaje istniejący system doskonalenia za błędny (brak autonomii; monopol ośrodka; antymotywacyjny system).
- Zdecydowana większość przedstawicieli jst i dyrektorów szkół jest zadowolona z obecnego systemu.
- Doceniane są wypracowane sposoby komunikacji pomiędzy jst, dyrektorem szkoły i nauczycielami – wymiana informacji na spotkaniach, wspólne ustalanie potrzeb szkół.



# Ocena przydatności/skuteczności doskonalenia nauczycieli

- Osobą odpowiedzialną za dokonywanie takich ocen w opinii przedstawicieli samorządu jest dyrektor szkoły.
- Dyrektorzy szkół zdają sobie sprawę z trudności w dokonywaniu oceny przydatności/skuteczności doskonalenia (odroczenie w czasie, trafność obserwacji, wielość czynników).
- Dyrektorzy wskazują pewne sposoby na dokonanie oceny: indywidualne kontakty, obserwacje pracy i porównanie z pracą sprzed doskonalenia, funkcjonowanie nauczyciela w zespołach przedmiotowych, aktywność w wewnątrzszkolnym doskonaleniu nauczycieli, badanie wyników nauczania danego nauczyciela..... ale.... zwykle nie znajdują na to czasu.



# Wnioski i rekomendacje po wywiadach uzupełniających

- Monitorowanie pracy szkół w chwili obecnej istnieje w niewielkim stopniu, wybiórczo.
- Samorządy i szkoły stosujące elektroniczne narzędzia – np. arkusze elektroniczne czy elektroniczne dzienniki lekcyjne są najbardziej przygotowane do wdrożenia systematycznego monitorowania wybranych wskaźników.
- Większość dyrektorów szkół akceptuje zasadność monitorowania pracy szkół, chciałyby jednak być podmiotem w tym procesie.
- Nawet tam, gdzie monitoring jest możliwy, w małym stopniu wykorzystuje się wskaźniki zawarte w SIO, publikacjach OKE, CKE (wyniki egzaminów, sprawdzianów, analizy trendu, EWD), posiadanych elektronicznych narzędziach.



# Wnioski i rekomendacje po wywiadach uzupełniających

- Istnieje rozbieżność w rozumieniu monitorowania przez przedstawicieli jst i dyrektorów szkół.
- Brakuje spotkań wyjaśniających oczekiwania stron, uzgodnienia zasad, obszarów, terminów.
- Dyrektorzy chcieliby być partnerami w procesie.
- Dyrektorzy szkół stają się coraz bardziej biurokratami/urzędnikami



# Wnioski i rekomendacje po wywiadach uzupełniających

- badanie oczekiwań uczniów i rodziców **przed decyzjami** o uruchomieniu zajęć,
- ankietowanie nauczycieli, rodziców i uczniów **w trakcie** realizacji zajęć pozalekcyjnych (i innych) w celu określenia celowości i efektywności,
- ustalanie przez dyrektora wspólnie z jst terminów dowożenia dzieci w celu umożliwienia realizacji godzin z art. 42 KN najbardziej potrzebującym,
- ustalanie wszędzie gdzie to możliwe wskaźników będących miarą sukcesu.



Dziękuję za uwagę



**KAPITAŁ LUDZKI**  
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI



**UNIA EUROPEJSKA**  
EUROPEJSKI  
FUNDUSZ SPOŁECZNY

